

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Solvens II – til beste for kundene, men til hvilken pris?

Den norske Forsikringsforening - 15. oktober 2014

Agenda

- Solvens II-regelverkets omfang (og kompleksitet ...)
 - Kort om Solvens II-direktivet, Omnibus II-direktivet og gjennomføringsbestemmelsene
 - Forholdsmessighetsprinsippet
 - Gjennomføringen i norsk regelverk
 - Selskapenes forberedelser til Solvens II
 - Litt om tekniske avsetninger, kapitalkrav og kapital
-
- Forhåndsannmeldte spørsmål
 - Noen utfyllende kommentarer

Solvens II-regelverkets omfang (og kompleksitet ...)

- Solvens II-direktivet av 25. november 2009
- Omnibus II-direktivet av 16. april 2014
- Kommisjonsforordningen av 10. oktober 2014 (EU-kommisjonens vedtak)
- Andre tekniske standarder, herunder standarden for rapportering
- EIOPAs utfyllende retningslinjer

Hvorfor har regelverket blitt så omfattende?

Solvens II-direktivet

- Solvens II-direktivet representerer bl.a. en konsolidering av 14 direktiver.
 - Av ca. 300 artikler er ca. 35 prosent videreføring av gjeldende bestemmelser uten materielle endringer.
-
- Solvens II-direktivet representerer først og fremst høye ambisjoner mht. å gjennomføre et risikobasert soliditetsregelverk.
 - Nye – og omfattende – bestemmelser om tekniske avsetninger, solvenskapitalkrav (standardmetode og interne modeller) og minstekapitalkrav.

Solvens II-direktivet (forts.)

- Nye og omfattende bestemmelser om forsikringsgrupper.
 - Nye bestemmelser om risikostyring og internkontroll (herunder også ORSA) samt rapportering til tilsynet og offentligheten.
-
- Problemene som livsforsikringssselskapene som tilbyr produkter med langsiktige garantier, står ovenfor, har generert betydelige tillegg til Solvens II-direktivet (Omnibus II).
 - Avdekket gjennom konsekvensberegningene (QIS-ene) og LTGA-undersøkelsen.

Omnibus II-direktivet

- I utgangspunktet relatert til ny tilsynsstruktur i EU og opprettelsen av EIOPA.
 - De mest sentrale bestemmelser gjelder imidlertid permanente tiltak og overgangsregler – i praksis først og fremst rettet mot livsforsikringssselskapene.
 - Bestemmelsene innebærer betydelige utvidelser av Solvens II-direktivet.
-
- Et «lovteknisk» aspekt: De permanente tiltak og overgangsregler er generelt mer detaljert utformet enn de øvrige bestemmelser i Solvens II-direktivet.

Omnibus II-direktivet (forts.)

- Hvorfor permanente tiltak:
Unngå «kunstige» svingninger i kapital og kapitalkrav som følge av bruk av virkelig verdi ved vurderingen av eiendeler og forpliktelser.
- Hvilke permanente tiltak:
 - (1) Matchingjustering.
 - (2) Volatilitetsjustering.
 - (3) Utvidet tidsperiode for gjenoppretting av solvensposisjon.
- Matchingjustering og volatilitetsjustering gjelder justering av den «ordinære» risikofrie rentekurven.

Omnibus II-direktivet (forts.)

- Formålet med overgangsreglene:
De skjerpede solvenskravene kan innføres over en lengre periode (inntil 16 år).
- To overgangsregler med nasjonal handlefrihet:
 - (1) Overgangsregel for diskonteringsrenten.
 - (2) Overgangsregel for tekniske avsetninger.
- Overgangsreglene kan ikke kombineres.
Finanstilsynet legger til grunn at overgangsregelen for tekniske avsetninger bør benyttes av norske (livs)forsikringselskap.
- Overgangsregelen for tekniske avsetninger kan benyttes dersom SII-avsetningene er høyere enn gjeldende avsetninger.

Kommisjonsforordningen

- Etter flere utsettelse ble forordningen («Delegated Acts») vedtatt av EU-kommisjonen 10. oktober 2014.
- Forordningen skal behandles av Parlamentet og Rådet i løpet av 3 + 3 måneder, dvs. at forordningen vil bli endelig fastsatt senest primo/medio april 2015.
- Kommisjonen gir bl.a. uttrykk for følgende:
 - ✓ *The new requirements move away from a crude «one-model-fits-all» way of estimating capital requirements to requirements that better fit insurers' risk profiles.*
 - ✓ *It will make up the core of the single prudential rulebook for insurance and reinsurance undertakings in the Union.*

Kommisjonsforordningen (forts.)

Forordningen inneholder detaljerte gjennomføringsbestemmelser på en rekke områder. Mange av bestemmelsene er svært tekniske (og til dels innfløkte).

- Tekniske avsetninger:
 - Beregningstekniske forutsetninger for beste estimat og risikomarginen.
 - Bestemmelser om rentekurven (for diskontering).
 - Bestemmelser om forenklete beregninger.
- Kapitalelementer (ansvarlig kapital):
 - Kriterier for vurdering og klassifisering av kapitalelementer.
 - Kvantitative begrensningsregler for kapitalelementer i de tre kategoriene («tiers») som benyttes.

Kommisjonsforordningen (forts.)

- Solvenskapitalkravet:
 - Enkelte overordnede bestemmelser, bl.a. om bruk av forholdsmessighetsprinsippet og forenklete beregninger.
 - Utfyllende bestemmelser om beregning av bidrag til samlet kapitalkrav for de fleste moduler og undermoduler i standardmetoden.
 - Enkelte utfyllende bestemmelser for SCR-beregninger ved hjelp av interne modeller.
- Minstekapitalkravet:
 - Fullstendig beregningsmetode, inkl. parameterverdier.
 - Beregningsmetoder for såkalte «sammensatte» selskap.

Kommisjonsforordningen (forts.)

- Kapitalkravstillegg:
 - Utfyllende bestemmelser om de vurderinger og beregninger som tilsynsmyndigheten skal foreta i forbindelse med fastsettelse av eventuelle kapitalkravstillegg.
- Beregning av solvenskapitalkrav for forsikringsgrupper:
 - Bestemmelser om valg av beregningsmetoder på gruppenivå.
 - Interne modeller for beregning av konsolidert solvenskapitalkrav.
 - Tilsyn med solvens på gruppenivå – koordinering og tilsynscollege.

Kommisjonsforordningen (forts.)

- Styring og kontroll:
 - Relativt omfattende bestemmelser om kontrollfunksjonene (compliance, risikostyring, aktuar, internrevisjon).
 - Bestemmelsene omfatter både organisering av funksjonene og oppgavene som faller inn under den enkelte funksjon.
- Rapportering:
 - Relativt omfattende bestemmelser om selskapenes offentlige rapport om solvens og finansiell stilling samt om rapportering for tilsynsformål.
 - Bestemmelsene omfatter krav til rapportenes struktur og innhold samt rapporteringsfrister.
 - Det kommer en egen teknisk standard om rapportering.

Forholdsmessighetsprinsippet

Fra fortalen til kommisjonsforordningen:

- *In applying the requirements set out in this Regulation, account should be taken to the nature, scale and complexity of the risks inherent in the business of an insurance or reinsurance undertaking. The burden and the complexity imposed on insurance undertakings should be proportionate to their risk profile.*
- Kortversjon: «The proportionality principle applies everywhere.»

Forholdsmessighetsprinsippet (forts.)

Forordningen åpner for forenklinger på en rekke områder:

- Bruk av andre verdivurderingsstandarder enn IAS/IFRS.
- Forenklinger ved beregningen av tekniske avsetninger.
- Forenklinger ved beregningen av solvenskapitalkravet.
- Innenfor systemet for risikostyring og internkontroll.
- Rapporteringen på kvartalsbasis vs. årsrapportering.

Gjennomføring i norsk regelverk

- Finansforetaksloven:
 - Gjennomfører de overordnede bestemmelser i SIID.
 - Lovforslaget er til behandling i Stortinget (godkjent i statsråd 20. juni 2014).
 - Tidspunktet for Stortingets behandling er p.t. ikke kjent.
- Forskrift til finansforetaksloven:
 - Gjennomfører bestemmelser i Solvens II-direktivet som ikke er dekket av finansforetaksloven eller av mer detaljerte bestemmelser i kommisjonsforordningen.
 - Gjennomfører kommisjonsforordningen ved bruk av henvisningsteknikk.
 - Forskriftsforslag oversendes departementet i 4. kvartal 2014.

Gjennomføring i norsk regelverk (forts.)

- Tidsaspektet:
 - Gjennomføring innen utløpet av første kvartal 2015?
 - Paradoks: Hvorfor kommer man i en tidsklemme?
 - Hvilke problemstillingen kan dukke opp i løpet av 2015 (viktig periode for selskapenes forberedelser til Solvens II)?
- EIOPA om status for gjennomføring i de enkelte land:

There are «huge differences in the preparedness» for Solvency II among European national supervisors and certain authorities will have to undertake a «fast journey» to be ready for the implementation of the directive in 2016 ...

(Jarl Kure (EIOPA) ifølge Risk Net 09.10.14.)

Selskapenes forberedelser til Solvens II

- Finanstilsynets stresstester:
 - Generelt omtalt som «Solvency II Light», men likevel slik at mange av de viktigste aspekter er med.
 - Kvartalsvis rapportering siden 2007Q4 (unntak: 2008Q1).
- Finanstilsynets tilslutning til EIOPAs anbefalinger om forberedelser til Solvens II fra 2014:
 - Systemet for risikostyring og internkontroll.
En forventning om at selskapene har klare planer for etablering av de ulike funksjonene.
 - Egenvurdering av risiko og solvens (ORSA eller FLAOR).
ORSA-prosess igangsettes fra 2013.
Rapportering til Finanstilsynet i 2014.

Selskapenes forberedelser (forts.)

- Finanstilsynets tilslutning (forts.):
 - Rapportering til Finanstilsynet.
Et utvalg av statistikkskjemaene skal rapporteres (SII-balansen, eiendeler, tekniske avsetninger, kapital og kapitalkrav) sammen med kvalitativ informasjon på enkelte områder.
Årsdata for 2014 og kvartalsdata for 2015Q3.
Det er kun de største selskapene som er pålagt å rapportere (9 skadeselskap, 3 livselskap og 5 grupper).
Rapportering på frivillig basis for øvrige selskaper.
 - Forhåndsdialog om interne modeller.
- Selskapenes egne initiativer.

Litt om tekniske avsetninger, kapitalkrav og kapital etter overgangen til Solvens II

Skadeforsikring:

- De tekniske avsetninger forventes generelt å bli lavere.
 - Beste estimat: Lavere enn premie- og erstatningsavsetning under Solvens I (diskontering).
 - Risikomarginen: Lavere enn sikkerhetsavsetningen under Solvens I.
- Solvenskapitalkravet forventes generelt å bli (mye) høyere.
 - I prinsippet er alle former for risiko som selskapene er eksponert for hensyntatt i beregningen.
 - Kalibreringsnivået er satt til 99,5 pst VaR.

Litt om tekniske avsetninger ... (forts.)

Skadeforsikring (forts.):

- Ansvarlig kapital:
 - Omklassifisering og endret verdivurdering av forsikrings-tekniske avsetninger bidrar til økt ansvarlig kapital.
 - Vil selskapene bli bedre kapitalisert under Solvens II?
 - Vil kravene til ratingbyråene / ønsket om god rating bli mer bindende enn solvenskapitalkravet?
- Dekningsprosent (ansvarlig kapital i prosent av SCR):
 - Under Solvens I: Kapitalen er 4 til 6 ganger kravet.
 - Under Solvens II: Hvordan vil selskapene innrette seg?

Litt om tekniske avsetninger ... (forts.)

Livsforsikring:

- Tekniske avsetninger:
 - Med et fortsatt lavt rentenivå kan SII-avsetningene bli høyere enn de gjeldende avsetninger.
 - Relativt små endringer i rentekurven kan gi betydelige utslag på nivået av de tekniske avsetninger.
- Solvenskapitalkravet forventes generelt å bli mye høyere under Solvens II enn under Solvens I.
 - Samme begrunnelse som for skadeforsikringsselskap.

Litt om tekniske avsetninger ... (forts.)

Livsforsikring (forts.):

- Ansvarlig kapital:
 - Flere av selskapene kan bli avhengig av overgangsordningen for tekniske avsetninger.
 - Eksempel: Konsekvensen av SII-avsetninger på 102 pst av gjeldende avsetninger vs. 98 pst av gjeldende avsetninger.
- Dekningsprosent:
 - Under Solvens I: Kapitalen er 2 til 3 ganger kravet.
 - Under Solvens II: I en overgangsperiode vil flere selskaper muligens velge å benytte overgangsregelen for tilfredsstillende solvenskapitalkravet (SCR) med noe margin.

Tillegg

- Forhåndsannmeldte spørsmål (og tentative svar på disse)
- Illustrasjon av tekniske avsetninger og solvensmarginkrav under Solvens I
- Illustrasjon av modulbasert beregning av solvenskapitalkravet (SCR)
- Permanente tiltak og overgangsordninger
- Konsekvenser av Solvens II for forsikringsmarkedet?

Forhåndsannmeldte spørsmål

- 1) Hvordan vil Solvens II påvirke captives/egenforsikrings-selskaper?
- 2) Er det rimelig å anta at forsikrings-selskapene vil videreføre compliance-kostnadene i forbindelse med Solvens II til kundene i form av høyere administrasjonspremier/gebyrer?
- 3) Bør FORT-rapporteringen bli avviklet i forbindelse med implementeringen av Solvens II?
- 4) Gir Solvens II vanskeligere konkurransevilkår innen innskuddspensjon for selskap som har mye garantert pensjon?
- 5) Hvordan er norsk forsikringsbransje rustet til å møte innføring av Solvens II sammenliknet med andre land i Norden og Europa?

Forhåndsannmeldte spørsmål (forts.)

Tentative svar

Ang. (1):

I utgangspunktet anvendes Solvens II-regelverket på tilsvarende måte for captives, jf. imidlertid forholdsmessighetsprinsippet (plansje 14 og 15). Det gjennomføres en rekke forenklinger i bl.a. SCR-beregningene for captives.

Ang. (2):

Dette krever en nærmere analyse av bl.a. hvilke kostnader som eventuelt påløper (vil påløpe), selskapets mulighet/evne til å reallokere ressurser, eventuelle positive effekter av et bedre organisert risikostyringssystem mv.

Ang. (3):

Problemstillingene knyttet til FORT og Solvens II er til vurdering. P.t. ligger det an til at FORT videreføres, men med sikte på å unngå dobbelrapportering.

Forhåndsannmeldte spørsmål (forts.)

Ang. (4):

Alt annet like vil kapitalkravet for et selskap med mye garantert pensjon bli høyere enn kapitalkravet for et selskap med lite garantert pensjon, noe som følger av at kapitalkravet skal gjenspeile risikoeksponeringen. Dette kan ikke uten videre fremstilles som «vanskeligere konkurranseforhold innen innskuddspensjon» for førstnevnte selskap. Problemstillingen krever bl.a. en nærmere analyse/beregning av økningen i kapitalkostnader (økt SCR) som følge av økt volum av innskuddspensjon for begge typer selskaper.

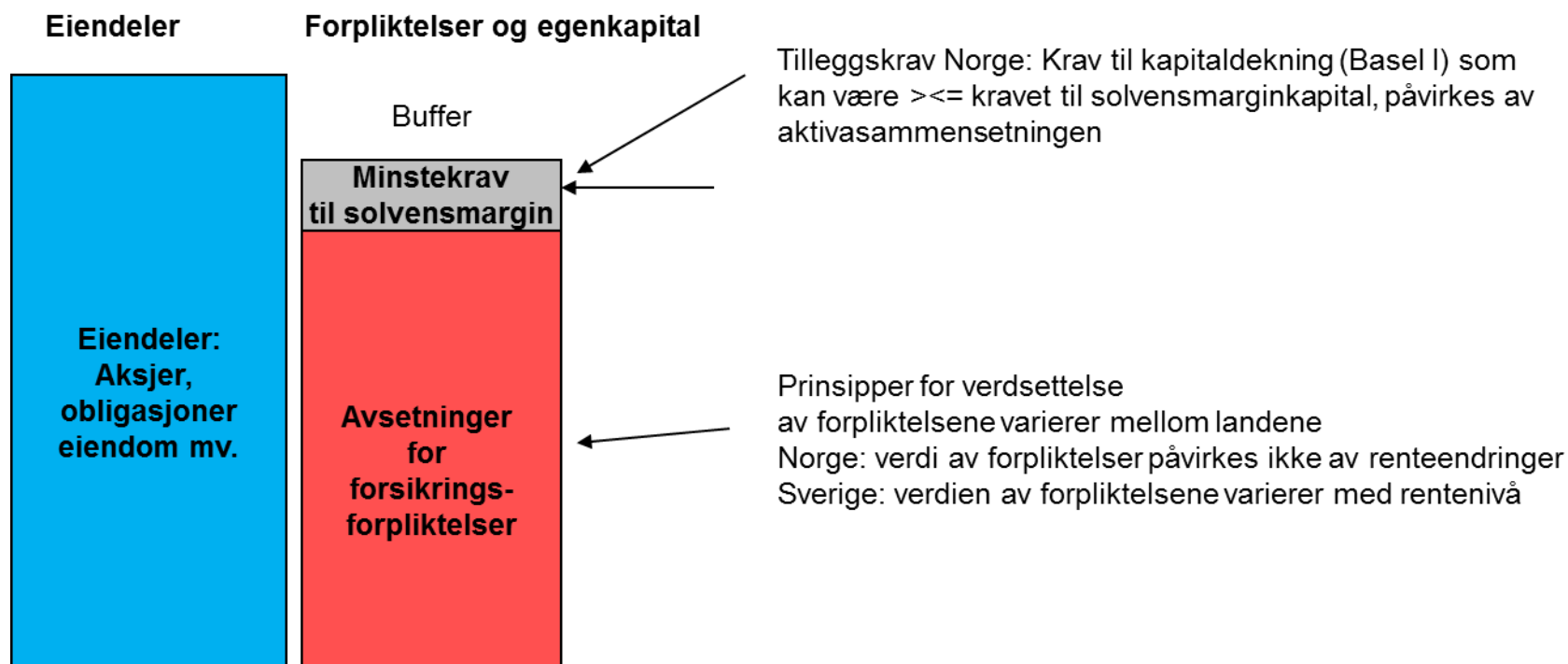
Ang. (5):

Det vises til plansjene 18 og 19 samt 34 til 37.

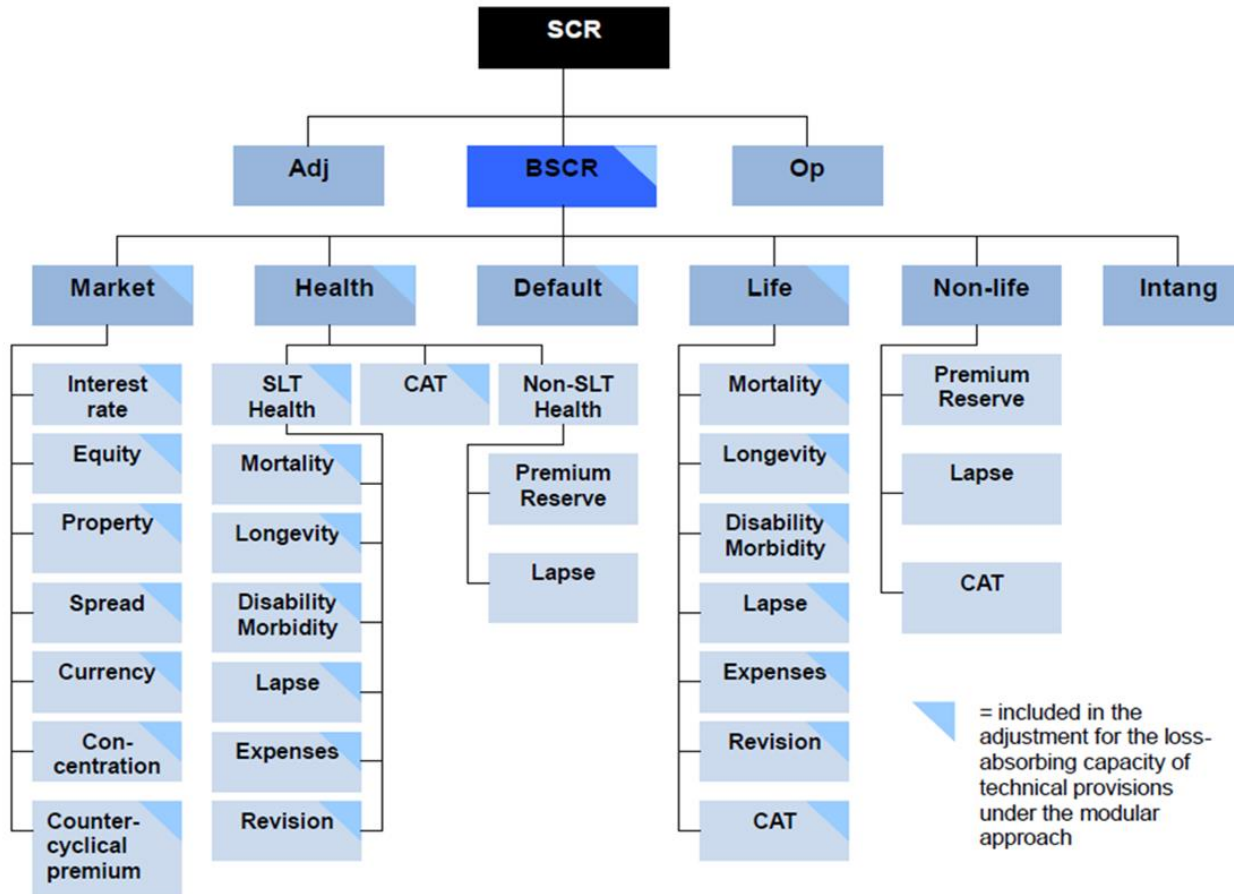
Norske forsikringselskaper er generelt ikke dårligere rustet til å møte Solvens II enn selskap i andre EU/EØS land. Dette gjelder både for selskapenes tilpasning til nytt regelverk og selskapenes evne til å møte nye kapitalkrav.

Det vedvarende lave rentenivået rammer livselskap i hele EU/EØS-området.

Illustrasjon av tekniske avsetninger og solvensmarginkrav under Solvens I

Illustrasjon av modulbasert beregning av solvenskapitalkravet (SCR)

Permanente tiltak og overgangsregler

Permanente tiltak

- Matchingjustering og volatilitetsjustering gjelder justering av den «ordinære» risikofrie rentekurven.

- Matchingjustering krever bl.a. at rentebærende eiendeler er tilpasset forpliktelsene slik at kontantstrømmene har samme profil.

- Volatilitetsjustering skal dempe effekten av renteendringer i obligasjonsmarkedet som ikke antas å representere reelle endringer i kredittrisiko.

Permanente tiltak og overgangsregler

Permanente tiltak (forts.)

- Justeringen beregnes ved bruk av en relativt komplisert metode (ikke endelig fastsatt) der det tas utgangspunkt i renten i en referanseportefølje for hvert land.
- Ikke krav om faktisk matching mellom rentebærende eiendeler og forpliktelser. Justeringen skal være lik for alle selskaper i samme land.
- Volatilitetsjusteringen bør kunne anvendes av norske selskap – effekten av denne er imidlertid usikker.

Permanente tiltak og overgangsregler

Permanente tiltak (forts.)

- Et selskap som bryter solvenskapitalkravet (SCR) vil normalt måtte gjenoppbygge solvenskapitalen (ansvarlig kapital) og/eller redusere risikoeksponeringen i løpet av 9 måneder.
- EIOPA kan utvide denne perioden med inntil 7 år dersom det foreligger eksepsjonelle markedsforhold, f.eks. et brått og kraftig fall i finansmarkedene, et vedvarende lavrentescenario eller en katastrofehendelse med store konsekvenser.
- Tiltaket antas å være mest relevant etter at overgangsordningene er utfaset.

Overgangsregler

- Overgangsregler uten nasjonal handlingsfrihet:
 - Underoppfyllelse av SCR ved inngangen til 2016 – gitt at solvensmarginkravet er oppfylt.
 - Gradvis innfasing av standard aksjesjokk (fra 22 til 39 pst).
 - Beregning av spreadrisiko og konsentrasjonsrisiko for statsobligasjoner utstedt i annen EØS-valuta enn utsteders valuta.
 - Klassifisering av kapitalinstrumenter som er godkjent under Solvens I-regelverket.
 - Forsikringssselskaper i avvikling.

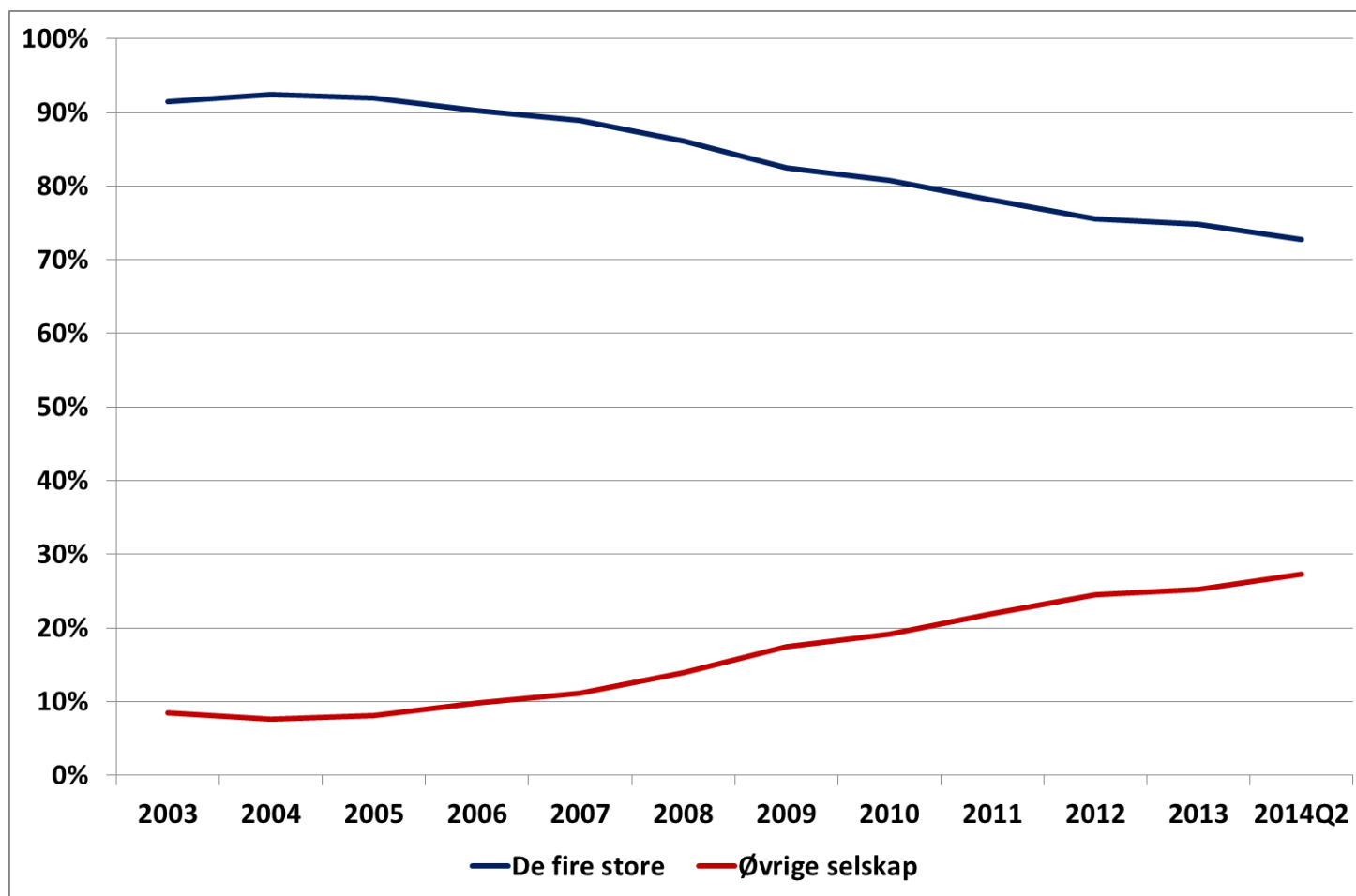
Konsekvenser for forsikringsmarkedet?

Skadeforsikring (landbasert/non-marine)

- Markedet domineres fortsatt av fire store aktører, men samlet markedsandel for disse er avtakende.
 - God inntjening/konsolidering vs. «kamp» om å beholde markedsandeler.
- Flere (relativt) nyetablerte aktører med ambisjoner om god premievekst og økte markedsandeler.
- Alle ønsker å kapre de «gode» kundene.
- Vil disse trendene fortsette og vil Solvens II isolert sett ha noen påvirkning?

Konsekvenser for forsikringsmarkedet?

Markedsandeler i skadeforsikring

Konsekvenser for forsikringsmarkedet?

Livsforsikring

- Markedet domineres av tre store aktører.
- Med unntak av Silver – i praksis ingen nyetableringer.
- Hovedproblemstillinger for livselskapene – langt liv og spesielt vedvarende lavt rentenivå.
- To av de tre store aktørene trekker seg ut av tjenestepensjon i offentlig sektor (ytelsespensjon).
- I privat tjenestepensjon – overgang til innskuddspensjonsordninger og med utstedelse av fripoliser som resultat.

Konsekvenser for forsikringsmarkedet?

Livsforsikring (forts.)

- Livselskapene gjør lite for å beholde ytelsesordninger med rentegaranti.
- Kan Solvens II isolert sett sies å ha «noe av skylda» for denne utviklingen?
Eller ville man ha sett disse utviklingstrekkene uansett?

FINANSTILSYNET

Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

www.finanstilsynet.no

